

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/320/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8611201892
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Galdunová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:8611201892.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Galdunovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Zuzany Stolárovej v spore žalobcu: PhDr. D. C., nar. XX.X.XXXX, bytom H. F. R., Š. XX, právne zastúpeného AK JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom vo Svidníku, ul. Sovietskych hrdinov č. 163/66, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o náhradu škody, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 21. júna 2018 sp.zn. 40C 203/2011

rozhodol:

M e n í rozsudok Okresného súdu Košice II zo dňa 21. júna 2018 č.k. 40C 203/2011-758 tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 15.000 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamieťa.

Stranám sporu n e p r i z n á v a náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice I (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd) rozsudkom zo dňa 21. júna 2018 č.k. 40C 203/2011-758 rozhodol nasledovne :

I. Žalovaný zastúpený Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky je povinný zaplatiť žalobcovi 30.000 EUR do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalovaný zastúpený Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky je povinný zaplatiť žalobcovi 30.000 EUR do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

III. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

IV. Priznáva žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100% proti žalovanému.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca pôvodne domáhal od v žalobe označených žalovaných v 1. rade : Slovenská republika, zastúpená Generálnou prokuratúrou SR a v 2. rade Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti SR, spoločne a nerozdielne sumy 116.680,04 € s príslušenstvom titulom ušlej mzdy, odmeny a náhrady za dovolenku, sumy 1.630,91 €, odevné, sumu 6.059,92 € s príslušenstvom ako náhradu škody, sumu 539,40 € za umožnenie získania vysokoškolského vzdelania druhého stupňa a sumu 400.000 € a 1.779,22 € ako nemajetkovú ujmu. V priebehu konania v dôsledku čiastočného späťvzatia návrhu zo strany žalobcu súd zastavil konanie najprv v časti o zaplatenie 118.850,35 € (uznesenie zo dňa 20.5.2013) a následne o zaplatenie 1.779,22 € (uznesenie zo dňa 30.9.2015). Podaním zo dňa 25.8.2015 žalobca upresnil svoj návrh tak, že od každého z ním označených žalovaných požadoval zaplatenie sumy 3.029,96 € s príslušenstvom a rovnako od každého z nich zaplatenie sumy 200.000 €.

3. Okresný súd Košice I rozsudkom zo dňa 30.9.2015 zaviazal žalovaného v 1.rade zaplatiť žalobcovi 50.000 EUR do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, žalovaného v 2.rade zaplatiť žalobcovi 50.000 EUR do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh zamietol.

4. Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 30.3.2017 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie, okrem výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá (v tejto časti rozsudok nadobudol právoplatnosť) a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Krajský súd v Košiciach vytkol súdu nesprávne označenie žalovanej strany, keď Slovenská republika (štát) bola na žalovanej strane označená ako strana sporu dvakrát, síce „zastúpená“ inými subjektmi. Uložil súdu prvej inštancie odstrániť vytýkané procesné pochybenie a pokračovať v konaní s označenou žalovanou - Slovenskou republikou s tým, že bude jeho povinnosťou vysporiadať sa s otázkou, ktorý štátny orgán v mene štátu je oprávnený v prejednávanej veci konať. Po vyriešení tejto otázky bude konať iba s jediným štátnym orgánom, ktorý v tejto veci zastupuje označenú žalovanú Slovenskú republiku. Odvolací súd uložil súdu prvej inštancie aj ďalšie povinnosti.

5. Prvoinštančný súd po vrátení veci pokračoval v konaní so žalovaným Slovenská republika zastúpená čo do nároku na náhradu škody titulom nezákonného rozhodnutia Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky a čo do nároku na náhradu škody titulom väzby zastúpenou Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky.

6. Právne vec posúdil podľa ust. § 27 ods. 1, § 1, § 2, § 3 ods. 1 a 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 8 ods. 5 a 6, § 15 ods. 1, 2, § 16 ods. 1 a 4 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, spolu s § 4 od. 1 písm. a/, b/, f/, § 17 ods. 1, 2, 3 zák. č. 514/2013 Z.z. v znení účinnom od 1.1.2013, ako aj podľa § 244, § 245 ods. 1, 2, § 248 zákona č. 73/1998 Z.z., § 33 ods. 1 písm. a/, ods. 2, § 60 ods. 1 zák. č. 328/2002 Z.z., spolu s § 420 ods. 1 a § 442 ods. 1 OZ.

7. Súd konštatoval, že bolo preukázané splnenie podmienky podľa ust. § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003, a to riadne podanie žiadosti o prerokovanie nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy.

8. Žalobca doručil dňa 8.4.2010 Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody štátu titulom nezákonného rozhodnutia uznesenia vyšetrovateľa policajného zboru ministra vnútra zo dňa 7.4.2006, ktorým bolo žalobcovi vznesené obvinenie pre prečin zneužívania právomocí verejného činiteľa a uznesením o vzatí do väzby zo dňa 7.4.2006, uplatnil si náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 400.000 EUR a škodu vo výške 6.059,92 EUR spôsobenú úvermi a ušlú mzdu vo výške 80.690,77 EUR a trovy právneho zastúpenia predbežného prerokovania nároku na náhradu škody. Žalobca podal opätovne niekoľko žiadostí o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a to Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky malo za to, že nie je príslušným vo veci konať, preto postúpilo žiadosť na vybavenie Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky a na opakované žiadosti už nereagovalo.

9. Žiadosť predbežne prerokovalo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, pričom nepostúpilo žiadosť v časti náhrady škody titulom nezákonnej väzby, ktorý bol riadne uplatnený Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky a Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, u ktorého bol podaný návrh na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody malo za to, že nie je príslušné žiadosť prejednať a žiadosti žalobcu postúpilo Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky.

10. Súd prvej inštancie uzavrel, že pokiaľ ide o náhradu škody titulom nezákonnej väzby, orgánom verejnej moci, ktorý koná v mene štátu, je Ministerstvo spravodlivosti SR podľa § 4 ods. 1 písm. a/ zák.č. 514/2003 Z.z., keďže o nezákonnej väzbe rozhodol súd. Pokiaľ ide o nárok uplatnený titulom nezákonného rozhodnutia, súd s poukazom na skutočnosť, že v danom prípade uznesenie o vznesení obvinenia vydal vyšetrovateľ policajného zboru a prokurátor sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa o vznesení obvinenia zamietol a podal obžalobu, uzavrel, že orgánom oprávneným konať za štát je Generálna prokuratúra SR, podľa § 4 ods. 1 písm. f/ zák.č. 514/2013 Z.z.v znení účinnom od 1.1.2013.

11. Vzhľadom na to, že žalobca si v tomto konaní uplatnil 2 samostatné nároky - prvý titulom nezákonného rozhodnutia a druhý titulom rozhodnutia o väzbe, súd skúmal ako základné predpoklady existencie zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci osobitne v prípade

nezákonného rozhodnutia existenciu nezákonného rozhodnutia vydaného orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci a v prípade v prípade rozhodnutia o väzbe skúmal, či žalobca bol vo väzbe a či si žalobca väzbu nezavinil sám. Následne skúmal existenciu škody a príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím (väzbou) a vznikom škody.

12. Pokiaľ ide o existenciu nezákonného rozhodnutia, súd poukázal na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorej oslobodzujúci rozsudok má rovnaké účinky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezakonnosť. Aj keď uznesenie o vznesení obvinenia nebolo zrušené, zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia po právoplatnosti oslobodzujúceho rozsudku pre skutok, pre ktoré bolo vznesené obvinenie, je právne bezvýznamné a bezpredmetné. Preto mal súd za to, že bola splnená prvá podmienka, a to existencia nezákonného rozhodnutia, v danom prípade uznesenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, úrad inšpekčnej služby zo dňa 7.4.2006.

13. Právo na náhradu škody titulom nezákonnej väzby vzniklo žalobcovi podľa ust. § 8 ods. 5 písm. b/ citovaného zákona, keďže žalobca bol vo väzbe od 7.4.2006 do 2.5.2006, pričom bol rozsudkom súdu, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 6.10.2009, oslobodený spod obžaloby pre skutok, pre podozrenie zo spáchania ktorého bol vo väzbe. Pri posudzovaní otázky, či si žalobca väzbu zavinil sám, vychádzal z úvahy, že skutočnosť, že v danom čase sa väzba javí ako dôvodná, nič nemení na tom, že v konečnom dôsledku žalobca bol spod obžaloby oslobodený a preto ide o nezákonné obmedzenie jeho osobnej slobody. Dôvodom väzby na základe uznesenia Vojenského obvodového súdu Prešov zo dňa 8.4.2006 bolo, že E. D. C. bol celkovo stíhaný trikrát. Boli na neho podané dve obžaloby, v oboch prípadoch VOP Banská Bystrica. V prvom prípade sp.zn. OPv 442/2003 zo dňa 25.8.2003 pre trestné činy zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a zneužívania právomoci verejného činiteľa formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2, § 158 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. (zákona účinného do 31.12.2005). V druhom prípade bola podaná obžaloba dňa 12.12.2005, sp.zn. OPv 71/2004 pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. Ďalej bolo zistené, že je vedené trestné stíhanie vyšetrovateľom KUJP Žilina pod ČVS:KUJP-88/OVVK-2003 zo dňa 2.12.2003 za trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 222 ods. 1 Tr. zák., ktoré bolo prerušené pre neprítomnosť poškodeného. Obvinený sa dopúšťal rovnakej trestnej činnosti po dlhší čas, je tu odôvodnený dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., pretože tento by mohol pokračovať v trestnej činnosti.

14. Súd prvej inštancie zdôraznil, že základná koncepcia zodpovednosti štátu je založená na princípe, že hoci rozhodnutie o väzbe je zákonné (nebolo zrušené pre nezakonnosť), nárok na náhradu škody vzniká, ak bol obžalovaný oslobodený spod obžaloby. K vylúčeniu nároku na odškodnenie za väzbu teda podľa súdu prvej inštancie nestačí, že existoval zákonný dôvod na väzbu alebo jej trvanie podľa ustanovení Trestného poriadku, ale je potrebné, aby si obvinený sám väzbu zavinil určitým konaním. Je preto nesprávne pri rozhodovaní o tejto otázke len prebrať dôvody, ktoré sú uvedené v rozhodnutí o vzatí do väzby a nezisťovať, či osoba vzatá do väzby skutočne svojím konaním dala príčinu k uvaleniu väzby, ale jej predĺženiu. Podľa súdu prvej inštancie pre vylúčenie nároku na odškodnenie za väzbu by malo byť preukázané určité konanie obvineného napr. pokus o útek, pôsobenie na znalcov, svedkov, zastrašovanie, odstraňovanie dôkazov a podobne, avšak nemožno toto zavinenie vidieť iba v tom, že išlo napr. o osobu niekoľkokrát súdne stíhanú a že vzhľadom na osobu páchatela je tu nebezpečenstvo, že by mohol ujsť alebo sa skrývať, alebo je tu obava, že by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti obdobnej povahy.

15. Citujúc ust. § 71 ods. 1 Tr. por. v znení účinnom v čase vzatia žalobcu do väzby súd poukázal na to, že väzba je prostriedkom k zaisteniu obvineného, t.j. osoby, proti ktorej bolo zahájené trestné stíhanie so zákonom stanovených dôvodov. Vzatie do väzby je prípustné, len ak správanie obvineného zakladá dostatočný a rozumný podklad pre odôvodnenie obavy z niektorého či viacerých následkov uvedených v písmenách a/, b/, c/ ust. § 71 Trestného poriadku. Súčasne musia doposiaľ zistené skutočnosti nasvedčovať jednak tomu, že skutok, pre ktorý bolo zahájené trestné stíhanie, bol vôbec spáchaný a že má všetky znaky trestného činu, jednak že sú tu zrejmé dôvody k podozreniu, že tento trestný čin spáchal obvinený.

16. V predmetnej veci bol žalobca vzatý do väzby z dôvodu podľa ust. § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, t.j. že žalobca bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo

vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil. Naplnenie uvedeného dôvodu súd videl v tom, že žalobca bol stíhaný v 3 konaniach.

17. Súd prvej inštancie uzavrel, že zo žiadneho dôkazu nevyplývalo také správanie žalobcu, ktoré by dávalo dôvod k obavám, že by žalobca chcel pokračovať v trestnej činnosti, že by chcel dokonať trestný čin, o ktorý sa pokúsil alebo, že by pripravoval alebo hrozil spáchaním ďalšieho trestného činu, preto si žalobca väzbu nezavinil sám. Na potvrdenie svojho záveru poukázal súd na to, že v čase uvalenia väzby bol síce trikrát stíhaný, avšak ani v jednom konaní nebol právoplatne uznaný vinným, preto súd považoval za nesporné, že vzatie do väzby si svojím konaním nezavinil.

18. Následne sa súd zaoberal ďalšími predpokladmi nevyhnutnými pre záver o zodpovednosti štátu, a to existenciou škody a príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím, resp. rozhodnutím o väzbe a vzniknutou škodou.

19. Na základe vykonaného dokazovania považoval za nesporné, že žalobca bol ku dňu 7.4.2006 príslušník policajného zboru, služobne zaradený vo funkcii starší referent špecialista, vysunuté pracovisko Prešov, oddelenie odhaľovania odboru východ, Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia policajného zboru. Uznesením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, inšpekčný odbor východ zo dňa 7.4.2006 bolo začaté trestné stíhanie žalobcu za trestný čin zneužívania právomocí verejného činiteľa. Žalobca podal proti uzneseniu o stíhaní zo dňa 7.4.2006 sťažnosť, ktorú Vojenská obvodná prokuratúra Prešov uznesením zo dňa 9.5.2006 zamietla ako nedôvodnú. Žalobca bol uznesením Vojenského obvodového súdu Prešov zo dňa 8.4.2006 vzatý do väzby. Proti uzneseniu o vzatí do väzby podal sťažnosť, ktorá bola zamietnutá. Dňa 2.5.2006 bol žalobca prepustený na slobodu. Rozsudkom Okresného súdu Ružomberok zo dňa 18.6.2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 6.10.2009 bol žalobca oslobodený spod obžaloby prokurátora Vojenskej obvodnej prokuratúry Prešov, podľa ktorej sa mal dopustiť prečinu zneužívania právomocí verejného činiteľa, pretože skutok nie je trestným činom. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 6.10.2009. Personálnym rozkazom ministra vnútra zo dňa 13.4.2006 bol žalobca prepustený zo služobného pomeru príslušníka policajného zboru z dôvodu zvlášť hrubého porušenia služobnej disciplíny, zneužitím svojich služobných postavení, ktorého skutkovým základom bol skutok, ktorý bol predmetom trestného stíhania žalobcu začatého uznesením ministra vnútra Slovenskej republiky, Úrad inšpekčnej služby policajného zboru zo dňa 7.4.2006. Žalobca podal proti personálnemu rozkazu rozklad, ktorý bol zamietnutý ako nedôvodný, rozhodnutím Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo dňa 27.6.2006 žaloba na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo dňa 27.6.2006 o zamietnutí rozkladu bola Krajským súdom v Bratislave rozsudkom zo dňa 9.6.2011 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28.8.2012 zamietnutá.

20. Z vykonaného dokazovania, najmä z výpovedí svedkov bývalých kolegov žalobcu, mal súd preukázané, že žalobca bol pred začatím trestného stíhania zo dňa 7.4.2006 uznávaný policajt, svedomito si vykonával svoje povinnosti. O trestnom stíhaní žalobcu a o väzbe žalobcu sa dozvedel široký okruh spolupracovníkov vzhľadom na charakter trestného stíhania, keďže žalobca bol policajt. V dôsledku medializácie danej veci sa o trestnom stíhaní žalobcu dozvedeli známi ako aj neurčitý počet osôb širokej verejnosti ako aj verejnosti v obci, v ktorej žalobca býval a angažoval sa v športovej oblasti. Z výpovedí svedkov, rodinných príslušníkov, bývalých spolupracovníkov žalobcu, starostu obce a známych z obce mal súd za preukázané, že verejná mienka v obci o žalobcovi bola v dôsledku trestného stíhania a väzby výrazne negatívna, že spoluobčania odsúdili verejne žalobcu, dávali to najavo ako žalobcovi samotnému v športovej sfére, v kostole, na ulici, pociťovala to rodina žalobcu - matka, manželka, deti, boli vylúčení z normálneho života obce, ľudia sa im vyhýbali, nezdravili sa, ohovárali ich. Žalobca bol predtým priateľský, spoločenský, v dôsledku trestného stíhania sa uzavrel a zmenil. Žalobca do dnešného dňa pociťuje traumu z výkonu väzby, kde bol konfrontovaný s osobami, ktoré predtým riešil ako policajt. Vo väzbe bol atakovaný verbálnymi útokmi na svoju osobu od týchto osôb a mal dôvodnú obavu o svoje zdravie a svoj život v dôsledku týchto útokov. Žalobca požiadal o vydanie preukazu spôsobilosti na výkon strážnej služby, ktorá mu nebola vydaná z dôvodu, že je trestne stíhaný. Snažil sa zamestnať ako učiteľ na vysokej škole, pričom z výpovede svedka E. Z. mal súd za preukázané, že tento nemohol žalobcu zamestnať z dôvodu, že mu bolo vedením školy naznačené, že by žalobca v dôsledku skutočnosti, že bol trestne stíhaný, poškodil školu. Z výpovedí svedkov mal súd za preukázané, že žalobca mienil kandidovať na funkciu starostu v komunálnych voľbách do orgánov samosprávy obci v roku 2010, pričom mu bolo z vedenia politickej strany naznačené, že to nie je vhodné, keďže bol

trestne stíhaný a z uvedeného dôvodu nepodal kandidatúru. Vo voľbách do orgánov samosprávy obci v roku 2014 bol zvolený za starostu obce H. F. R. z dvoch kandidátov, počet hlasov 651 oproti druhému kandidátovi 301. Z výpovede svedka Š. R., bývalého spolužiaka žalobcu, mal súd za preukázané, že osobne bol veľmi prekvapený, že žalobca bol zvolený za starostu, na stretnutí v rámci predvolebnej kampane počul spoluobčanov ako sa nedôverčivo vyjadrujú voči žalobcovi, tvrdili, že je kriminálnik, protikandidáta nazvali zbojníkom, asi zvolili menšie zlo. Z výpovedí všetkých svedkov vyplynulo, že vzhľadom na medializáciu kauzy uverili dôvodom trestného stíhania a od žalobcu sa odvrátili, nechceli sa s ním stretávať a že trestné stíhanie malo vplyv na psychiku žalobcu. Manželka žalobcu, syn žalobcu uviedli, že trestné stíhanie žalobcu malo negatívny vplyv na ich rodinný život, na vzájomnú dôveru, vyčítali žalobcovi trestné stíhanie, že sa dostali do izolácie, že s nimi prerušili priatelia, známi kontakty.

21. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že v dôsledku celého trestného stíhania ako aj výkonu väzby žalobca utrpel ujmu v osobnom, rodinnom, pracovnom živote. Z výpovedí žalobcu a svedkov jednoznačne vyplynulo, že došlo k negatívnemu zásahu do rodinného života a to strata dôvery manželky, strata harmonického partnerského a rodinného života, strata priateľov a známych, spoločenská izolácia, verejné odsúdenie, keďže všetci verili vo vinu žalobcu. Trestné stíhanie žalobcu a väzba spôsobili stratu dôvery manželky žalobcu a do dnešného dňa nedošlo k obnoveniu dôvery v plnom rozsahu. V dôsledku trestného stíhania žalobcu a väzby došlo k výraznému narušeniu dovtedy harmonického vzťahu so synom, svedkom C. C., k vzájomnému odcudzeniu, kedy syn v období dospievania mimoriadne citlivo vnímal negatívne reakcie okolia na jeho otca, trestné stíhanie a väzba spôsobili šok zo straty pozitívneho vzoru svojho otca, stratu priateľov, zamedzeniu možností ďalšieho kariérneho postupu ako rozhodcu, čoho dôsledkom bolo obviňovanie otca z vzniknutých následkov a narušenie vzájomného vzťahu. Z výpovedí svedkov vyplýva, že ako trestné stíhanie, tak aj väzba mali negatívny vplyv na osobnosť žalobcu, ktorý sa z otvoreného, priateľského človeka stal uzavretý až paranoidný. V dôsledku trestného stíhania a väzby došlo k narušeniu vzťahu žalobcu s matkou, ktorá veľmi ťažko znášala negatívne reakcie spoluobčanov, bola konfrontovaná s výčitkami okolia, hanbila sa, narušil sa dovtedy harmonický vzťah matky žalobcu s manželkou žalobcu, v dôsledku čoho žalobcu znenávidela, negatívne reakcie okolia mali výrazný vplyv na jej zdravotný stav ako aj zdravotný stav jej manžela. Významnou skutočnosťou, ktorá ovplyvnila verejnú mienku, bola medializácia veci v novinách, v televízii takýto spôsob medializácie prispel k tomu, že verejnosť vnímala uvádzané informácie ako dôveryhodné a pravdivé. Ujma, ktorú utrpel žalobca, nepretrvávala len po dobu trestného stíhania a väzby ale pretrváva aj do súčasnosti, keďže tak ako bolo začatie trestného stíhania medializované, ukončenie trestného stíhania takýmto spôsobom medializované nebolo a negatívny vplyv trestného stíhania pretrváva dodnes vo forme verejnej mienky, vzhľadom na nedostatok právneho vedomia obyvateľov, ktorí nerozlišujú medzi väzbou a právoplatným odsúdením, rozhodujúca je pre nich skutočnosť, že niekto bol v „base“ ako aj ujmy v rodinnom a spoločenskom živote. Trestné stíhanie a väzby mali negatívny dopad aj na ekonomickú situáciu žalobcu spôsobený stratou príjmu, sociálnych istôt a nutnosti pôžičiek a úverov. Pokiaľ ide o pracovný život, v dôsledku trestného stíhania a väzby došlo u žalobcu k strate zamestnania, k nemožnosti nájsť nové zamestnanie v odbore, (zamietnutie licencie na výkon strážnej služby), nemožnosť zamestnať sa ako učiteľ na vysokej škole z dôvodu nesúhlasu nadriadených pre povesť žalobcu. K prepusteniu zo služobného pomeru došlo z dôvodov, ktoré sú totožné so skutkami uvedenými v uznesení o vznesení obvinenia a v obžalobe. Z odôvodnenia personálneho rozkazu vyplýva, že podkladom pre rozhodnutie o prepustení žalobcu boli iba výsledky šetrenia vyplývajúceho z vyšetrovania, pričom žalobca využil opravný prostriedok proti personálnemu rozkazu ministra, podal rozklad, ktorý bol zamietnutý. Vydanie oslobodzujúceho rozsudku bolo dôvodom pre podanie návrhu na obnovu konania podľa ust. § 245 ods. 1. Žalobca bez svojho zavinenia nemohol uplatniť návrh na obnovu konania proti personálnemu rozkazu ministra, keďže v čase právoplatnosti oslobodzujúceho rozsudku, ktorý by zakladal dôvod na obnovu konania, už uplynula 3-ročná objektívna lehota na podanie takéhoto návrhu a nemohol sa týmto spôsobom domáhať nápravy. Prepustením zo služobného pomeru stratil žalobca nielen pravidelný mesačný príjem, ale aj ďalšie sociálne výhody s výkonom tejto funkcie. Žalobca bol taktiež ukrátený v dôsledku ukončenia služobného pomeru pre porušenie disciplíny zvlášť hrubým spôsobom na výsluhovom dôchodku, ktorý by bol vyšší ako výsluhový dôchodok priznaný po prepustení zo služobného pomeru. Žalobca sa musel zúčastňovať úkonov v trestnom konaní po dobu 3 rokov a 6 mesiacov, po ktoré trvala hrozba trestu odňatia slobody čo negatívne spĺvalo na psychický stav žalobcu.

22. Uvedené následky trestného stíhania žalobcu, boli spôsobené jednak samotným trestným stíhaním žalobcu, ktoré trvalo 3 roky a 6 mesiacov, ako aj väzbou. Dôsledky trestného stíhania a väzby spôsobili

ujmu žalobcovi v osobnom, rodinnom ako aj pracovnom živote, prevažne v okruhu laikov, ktorí nemali dostatok právneho vedomia na posúdenie jednotlivých štádií trestného konania a vnímali ako väzbu tak aj trestné stíhanie ako jeden celok, napriek tomu, okrem vyššie uvedených následkov celého trestného stíhania, samotná väzba spôsobila žalobcovi ujmu v jeho osobnom živote, kde okrem samotného pozbavenia osobnej slobody, sa žalobca, ktorý bol príslušník policajného zboru, výkonom väzby ocitol v prostredí osôb, s ktorými prichádzal do kontaktu pri dokumentovaní ich trestnej činnosti, s týmito osobami sa vo väzbe stretával a bol vystavený vulgárnym nadávkam a gestám týchto osôb, musel strieť ponižujúce úkony v cele predbežného zadržania, kde si ho chodili obzerať príslušníci iných útvarov, kolegovia, bol predvedený eskortou v putách. V čase výkonu väzby bol vyšetrený v zdravotníckom zariadení, kde bol sprevádzaný eskortou v putách, spoznali ho ľudia a po prepustení z väzby vnímal výrazne negatívne reakcie svojho okolia. Po oznámení manželke, že je žalobca vzatý do väzby, manželka stratila vedomie a bola jej zavolaná lekárska pomoc. Pokiaľ ide o ďalšie následky trestného stíhania a väzby, žalobca mal záujem kandidovať na funkciu starostu vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v roku 2010, kde sa následne rozhodol nekandidovať a to na základe negatívnych referencií týkajúcich sa trestného stíhania, na úrovni okresu danej politickej strany - jeho kandidatúra nebola schválená práve z dôvodu jeho trestného stíhania, pričom vo voľbách v roku 2010 bol žalobca zvolený za poslanca ako ôsmy v poradí a až v roku 2014, kedy kandidoval vo voľbách do orgánov samosprávy obcí za starostu, bol zvolený z dvoch kandidátov, pričom z výpovedí svedkov vyplýva, že bolo vzhľadom na negatívne reakcie voličov na kandidatúru žalobcu pred voľbami, prekvapením víťazstvo žalobcu s tým, že ľudia si vybrali žalobcu ako menšie zlo.

23. Pokiaľ ide o personálny rozkaz ministra vnútra o prepustení zo služobného pomeru, tento súd nehodnotil ako nezákonný, keďže je právoplatný, nebol zrušený a nebol vyhlásený za nezákonný, súd naň prihliadol len ako na dôsledok začatia trestného stíhania a jeho následky v osobnom, pracovnom, rodinnom živote žalobcu.

24. Pokiaľ ide o medializáciu prípadu, žalobca si uplatnil samostatné nároky titulom ochrany osobnosti voči médiám, ak súd poukazoval na medializáciu prípadu, tak iba v súvislosti ohľadom vplyvu tejto medializácie, k hodnoteniu reakcií ľudí z bezprostredného aj širšieho okolia na osobu žalobcu.

25. Všetky vyššie uvedené následky trestného stíhania žalobcu predstavujú nemajetkovú ujmu, ktorá je v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím, ako aj nezákonnou väzbou, keďže ak by nezačalo trestné stíhanie a žalobca by nebol vzatý do väzby, tak by tieto následky nenastali.

26. Pri posudzovaní výšky peňažnej náhrady súd s poukazom na to, že uznesenie o začatí stíhania a nezákonné rozhodnutie o väzbe boli vydané pred účinnosťou novely realizovanej zákonom č. 412/2012, ktorá zaviedla v ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. limit pri stanovovaní výšky nemajetkovej ujmy súd uzavrel, že aplikácia ust. § 17 ods. 4 nie je prípustná, pretože sa jedná o hmotnoprávny predpis a absentujú prechodné ustanovenia k novelizácii účinnej od 1.1.2013. Súd preto vychádzal len z kritérií stanovených zákonom pre určenie výšky peňažnej náhrady, a teda pri posudzovaní miery akou bola v dôsledku trestného stíhania znížená dôstojnosť a vážnosť osoby žalobcu v spoločnosti, vychádzal z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v osobnom, rodinnom, spoločenskom a pracovnom prostredí žalobcu.

27. Pokiaľ ide o následky trestného stíhania ako dôvody pre priznanie nemajetkovej ujmy je nepochybné, že vyššie uvedené následky spôsobilo trestné stíhanie žalobcu ako celok, v rámci ktorého bol žalobca vo väzbe. Vzhľadom k tomu, že žalobca si uplatňuje náhradu škody jednak titulom nezákonného rozhodnutia, ktorým bolo začaté trestné stíhanie ako aj titulom nezákonnej väzby samostatne, súd mal nepochybné preukázané, že došlo k ujme na právach žalobcu celým trestným stíhaním, ktorého súčasťou bola aj väzba. Preto súd dospel k záveru aj s poukazom na rozhodovacia činnosť súdov v obdobných veciach, ktoré boli právoplatne skončené, rozsudok Okresného súdu v Košiciach 24C/243/2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach 5Co/384/2015 - priznaná nemajetková ujma 100.000 EUR, rozsudok Krajského súdu v Košiciach 11Co/127/2016 priznaná nemajetková ujma 75.000 EUR, rozsudok Krajského súdu v Košiciach 9Co/506/2015 priznaná nemajetková ujma 100.000 EUR, ako aj uznesením NS SR zo dňa 30.9.2013 sp.zn. 6MCdo 15/2012, nemajetková ujma priznaná JUDr. L. R. 1.600.000 EUR, rozsudok Okresný súd Prešov 7C 66/2011 A. T. - priznaná suma 60.000 EUR, (v danej veci bolo trestné stíhanie zastavené v prípravnom konaní), mal súd za preukázané, že žalobcovi vznikol nárok na priznanie nemajetkovej ujmy.

28. S poukazom na vyššie uvedené súd v súlade so zisteným skutkovým stavom a cit. zák. ust. priznal žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30.000 EUR titulom nezákonného rozhodnutia, preto zaviazal Slovenskú republiku zast. Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky zaplatiť žalobcovi titulom náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím - uznesením o začatí trestného stíhania titulom nezákonnej väzby nemajetkovú ujmu vo výške 30.000 EUR ako aj Slovenskú republiku zastúpenú Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky zaplatiť žalobcovi 30.000 EUR titulom nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe.

29. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie vychádzajúc z úvahy, že Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie obdobné § 142 ods. 3 O.s.p., ktoré sa uplatňovalo ako leg specialis vo vzťahu k § 142 ods. 2 O.s.p. Nová právna úprava už neobsahuje tri špecifické skutkové podstaty (§ 142 ods. 1, 2 a 3 O.s.p.), ale iba dve (§ 255 ods. 1, 2 CSP). Na prvom mieste je teda zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech iba čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP (pomer úspechu). Nepatrný úspech Civilný sporový poriadok aktuálne nepozná, zohľadňuje sa teda každý neúspech. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konanie, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Nebolo by spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou náhrady škody, prípadne nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcu, aby svoju ujmu podceňoval iba preto, aby potom nemusel hradiť trovy konania. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť, čo je základné a čo je sprevádzajúce (napr. nález Ústavného súdu ČR III.ÚS 170/99). Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy, resp. škody je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napríklad výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je zrejme primárnym fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Vhodným riešením je preto záver, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej). Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“, keďže ten, ako je uvedené vyššie, sa skúma, čo do právneho základu a nie čo do výšky priznania nároku. Žalobcu je preto nevyhnutné považovať za plne procesne úspešného, ak mal plný úspech, čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku.

30. S poukazom na záver o úspechu žalobcu čo do základu a s prihliadnutím na skutočnosť, že výška nároku bola závislá od úvahy súdu za plne úspešnú stranu sporu, ktorej patrí plná náhrada trov konania.

31. Proti uvedenému rozsudku podala žalovaná odvolanie, a to prostredníctvom Generálnej prokuratúry SR, ako aj prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti SR.

32. Generálna prokuratúra SR podala odvolanie proti I. a IV. výroku rozsudku z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (pretože rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci) a navrhla, aby odvolací súd vo veci rozhodol tak, že žalobu vo vzťahu k žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra v celom rozsahu zamietol. V prvom rade namietala, že súd prvej inštancie opätovne nesprávne konal so subjektmi na strane žalovanej, keď na strane žalovanej konal s dvoma zástupcami žalovanej - Slovenskej republiky, a to s Generálnou prokuratúrou SR a Ministerstvom spravodlivosti SR. Uvedený postup je v rozpore so záväzným právnym názorom Krajského súdu v Košiciach vyjadreným v uznesení zo dňa 30.3.2017 sp.zn. 6 Co 16/2016, ktorým bol zrušený skorší rozsudok prvoinštančného súdu. Odvolací súd vyjadril názor, že v predmetnej veci je potrebné konať iba s jedným štátnym orgánom, ktorý zastupuje žalovanú - Slovenskú republiku. Súd prvej inštancie sa týmto názorom odvolacieho súdu neriadil a ani sa s uvedenou skutočnosťou v odôvodnení náležite nevyšporiadal. V tejto súvislosti Generálna prokuratúra SR dala do pozornosti uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6 Cdo 149/2011 z ktorého vyplýva, že za Slovenskú republiku nemôžu byť zaviazané dva subjekty. V danom prípade má Generálna prokuratúra SR za to, že súd mal konať so Slovenskou republikou, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR s poukazom na to, že škoda vznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného súdom, ktorým bolo rozhodnutie súdu o vzatí žalobcu do väzby.

33. Ďalej Generálna prokuratúra SR namietala zmätočnosť rozhodnutia a jeho nezrozumiteľnosť vo vzťahu ku konštatovaniu o povinnosti Slovenskej republiky, zastúpenej Generálnou prokuratúrou SR, zaplatiť žalobcovi titulom náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím - uznesením o začatím trestného stíhania titulom nezákonnej väzby nemajetkovú ujmu vo výške 30.000 €, kde súd okrem iného zmätočne používa aj pojmy náhrada škody a nemajetková ujma. K personálnemu rozkazu ministra vnútra SR, ktorým bol žalobca prepustený zo služobného pomeru príslušníka policajného zboru zdôraznila, že odvolateľka zdôraznila, že žalobca sa dopustil protiprávneho konania bez ohľadu na to, že toto jeho protiprávne konanie nie je trestným činom, čo vyplýva z právoplatného rozsudku Krajského súdu v Žiline č.k. 1 To 104/2009-1170, keď žalobca bol spod obžaloby oslobodený podľa § 285 písm. b/ zák. č. 301/2005 Z.z., pretože skutok nie je trestným činom a nie preto, že by nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný alebo, že nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný. Možno preto urobiť záver, že žalobca si trestné stíhanie privodil sám svojím protiprávnym konaním, aj keď nespáchal trestný čin, v ktorej súvislosti bol vydaný vyššie uvedený personálny rozkaz. V tejto súvislosti Generálna prokuratúra SR poukázala na Nález Ústavného súdu SR č.k. IV. ÚS 296/2014-33, v zmysle ktorého skutočnosť, že príslušník policajného zboru bol v trestnom konaní oslobodený ešte neznamená, že sa identickým konaním nedopustil porušenia služobnej prísahy alebo služobnej povinnosti zvlášť hrubým spôsobom, ktoré by zakladalo dôvod na prepustenie zo služobného pomeru. Zároveň zdôraznila, že predmetný personálny rozkaz bol podrobený niekoľkonásobnému následnému preskúmvaniu aj v rámci správneho súdnictva a nadobudol právoplatnosť z čoho je zrejmé, že žalobca bol právoplatne a v súlade so zákonom prepustený zo služobného pomeru z dôvodu porušenia služobnej prísahy alebo služobnej povinnosti zvlášť hrubým spôsobom. Preto by sa súd v tomto súdnom konaní nemal vôbec zaoberať tým, ako negatívne zasiahlo žalobcu prepustenie zo služobného pomeru, a to v rovine jeho pracovnej, ekonomickej alebo rodinnej, keďže tento stav bol spôsobený jeho porušením služobnej prísahy alebo služobnej povinnosti zvlášť hrubým spôsobom, teda okolnosti, ktoré si spôsobil sám.

34. Za nepreskúmateľný žalovaná (GP) považuje rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k priznanej výške nemajetkovej ujmy (2 x 30.000 €), keďže nie je dostatočne zrejmé, akým spôsobom súd dospel k stanoveniu uvedených súm. Poukázala tu na novelizované znenie ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. majúca za to, že toto ustanovenie je potrebné aplikovať na všetky konania týkajúce sa zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom bez ohľadu na to, kedy bolo napádané rozhodnutie vydané, pretože novela neobsahuje prechodné ustanovenia. Upriamila na dôvody tejto novely, a to potreba proporcionality vzhľadom na vyvažovanie hodnôt, kde je hodnota ľudského života a zdravia tou najvyššou, v dôsledku čoho je neprimerané poskytovať náhradu nemajetkovej ujmy v rámci ochrany osobnosti vo výrazne vyššej sume, ako je najvyššia prípustná výška odškodnenia priznávaná obetiam násilnej kriminality. Aj Najvyšší súd SR konštatoval, že priznávanie premrštených súm by mohlo viesť k bezdôvodnému obohacovaniu sa a dokonca by mohlo bagatelizovať niektoré ujmy na iných základných právach (rozsudok NS SR sp.zn. 4 Cdo 171/2005). Podporne poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach č.k. 1 Co 575/2015-406, 1 Co 202/2016, 1 Co 455/2015. V neposlednom rade upriamila pozornosť na uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 6 Co 16/2016, ktorým bol zrušený skorší rozsudok súdu prvej inštancie, v ktorom tiež odvolací súd poukázal na to, že nemajetková ujma žalobcu nie je väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, resp. morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania, kde poukázal na primerané posudzovanie nemajetkovej ujmy v kontexte ním uvádzaných rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva.

35. Žalovaná namietala aj existenciu nezákonného rozhodnutia, keď zdôraznila, že štát zodpovedá len za nezákonné rozhodnutie a nie za výsledok trestného konania, v ktorej súvislosti poukázala na rozhodnutie Ústavného súdu SR č. II. ÚS 163/2013 a rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci A. c/a Česká republika, podobne uznesenie NS SR 4 MCdo 20/2009 a 3 Cdo 201/2007, v zmysle ktorých, pokiaľ orgány činné v trestnom konaní konajú v rámci trestného konania zákonne, nemôžu neoprávnene zasiahnuť do osobnosti fyzickej osoby, a teda ani fyzickej osobe následne nemôže vzniknúť nárok na náhradu škody a nemajetkovú ujmu, keďže nedošlo k neoprávnenému zásahu do jeho osobnosti. Dôvodila, že vznesenie obvinenia za trestný čin nie je totožné s presvedčením o vine obvinenej osoby, ale je len vyjadrením vyššieho stupňa pravdepodobnosti, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie sa stal, je trestným činom a spáchala ho konkrétna osoba, pričom je zároveň nevyhnutným predpokladom vykonávania niektorých ďalších úkonov trestného konania. Ak existuje pochybnosť o tom, či skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie spáchal obvinený, je prokurátor povinný

podat' obžalobu a k odstráneniu prípadných rozporov môže dôjsť až po prejednaní veci a hodnotení dôkazov na hlavnom pojednávaní. Prokurátor v trestnom konaní nemôže uplatňovať zásadu „in dubio pro reo“, a teda zastaviť voči obvinenému trestné stíhanie len z dôvodu existencie pochybnosti o jeho vine. Naopak, prokurátor je povinný podať na neho obžalobu, hoci nie je bez pochyb preukázané spáchanie skutku obvineným. Legálnosť rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní preto nemožno posudzovať na základe konečného výsledku trestného konania, ale len na základe toho, či boli splnené zákonné podmienky stanovené pre jeho vydanie. Odvolateľka vyjadrila názor, že súčasná prax súdov spočívajúca v tom, že pokiaľ dôjde k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu obvineného spod obžaloby, považuje sa uznesenie o vznesení obvinenia za nezákonné, nemá oporu v žiadnom ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. a hoci bola súdnou praxou vytvorená takáto tzv. fikcia nezákonnosti rozhodnutia, takáto konštrukcia by bola v rozpore so všetkými zásadami trestného práva, účinného na území SR. V tejto súvislosti poukázala na niektoré rozhodnutia prvoinštančných súdov. Pretože v danej veci bolo trestné konanie proti žalobcovi vykonané v súlade s Trestným poriadkom, pričom uznesenie o vznesení obvinenia nebolo zrušené ani zmenené ako nezákonné, nie je v danej veci splnená základná podmienka uplatnenia náhrady škody, a to existencia nezákonného rozhodnutia.

36. Ministerstvo spravodlivosti SR podalo odvolanie proti výroku II. a IV. rozsudku z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP, pretože súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, vec nesprávne právne posúdil a zároveň jeho rozhodnutie je zmätočné, nedostatočne odôvodnené, a teda nepreskúmateľné, v dôsledku čoho súd znemožnil žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. S poukazom na uvedené navrhlo, aby odvolací súd rozsudok zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne.

37. Podobne ako Generálna prokuratúra SR, aj Ministerstvo spravodlivosti SR namietlo nesprávne označenie žalovanej súdom prvej inštancie, keďže súd neurčil jeden štátny orgán, ktorý mal v konaní žalovanú zastupovať, čím nerespektoval pokyn odvolacieho súdu. Ministerstvo spravodlivosti SR namietlo, že nie je oprávnené konať za žalovanú, nakoľko vec predbežne neprerokovalo, žiadosťami žalobcu sa meritórne nezaoberalo, a preto nemôže byť príslušným orgánom oprávneným konať v mene štátu v tomto súdnom konaní. Takýmto orgánom, ktorý vo veci začal konať ako prvý, teda ten, ktorý žiadosť žalobcu predbežne prerokoval, bolo Ministerstvo vnútra SR. Ministerstvo spravodlivosti SR je toho názoru, že súd prvej inštancie mal konať s Generálnou prokuratúrou SR ako štátnym orgánom, ktorý koná v mene Slovenskej republiky aplikujúc ust. § 4 ods. 1 písm. l/ zákona č. 514/2003 Z.z. (v znení účinnom do 31.12.2010 pod písmenom k/), v súčasnosti § 4 ods. 1 písm. m/ zákona č. 514/2003 Z.z.). V tejto súvislosti odvolateľ poukázal na rozsudok NS SR sp.zn. 8 Cdo 289/2014, v zmysle ktorého od 1.1.2013 je jediným orgánom oprávneným konať v mene štátu Generálna prokuratúra SR v prípadoch, ak trestné konanie sa neskončilo právoplatným odsúdením obžalovaného, ak prokurátor zamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa PZ alebo povereného príslušníka PZ a podal obžalobu príslušnému súdu. V danom prípade Ministerstvo vnútra SR je orgánom, ktorý prijal žalobcovu žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, avšak v zmysle zmeny účinnej od 1.1.2013 už v súčasnosti nie je oprávneným Ministerstvo vnútra SR konať v mene Slovenskej republiky, ale oprávnenou konať je Generálna prokuratúra SR.

38. Žalovaná sa nestotožnila so záverom súdu prvej inštancie v otázke nezavinenia väzby žalobcom, keďže jeho predchádzajúce správanie bolo dôvodom k obave, že v danom prípade bude pokračovať v trestnej činnosti, pre ktorú bol stíhaný, pričom práve väzba z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. má preventívny charakter a má zabrániť tomu, aby obvinený ďalej pokračoval v skutku, pre ktorý mu bolo oznámené (vznesené) obvinenie z trestného činu. Do väzby v zmysle tohto ustanovenia teda môže byť osoba vzatá iba v prípade, ak je dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, že dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsila alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravovala a ktorým hrozila, pričom pokračovaním v trestnej činnosti sa rozumie nielen opakovanie toho istého trestného činu, ale aj spáchaní trestného činu tej istej povahy. Pretože voči žalobcovi bolo vedených niekoľko trestných stíhaní - najmenej sedemkrát bol trestne stíhaný za obdobný trestný čin zneužitia právomoci verejného činiteľa, pričom za obdobný trestný čin už bol v roku 2003 až 2004 vo väzobnom stíhaní 9 mesiacov a oslobodený bol z dôvodu, že skutok nie je trestným činom, nie z dôvodu, že by sa skutok nestal alebo že by ho nespáchal žalobca, preto sú podľa odvolateľky preukázané skutočnosti osvedčujúce, že žalobca si žalobca si väzbu zaviniel. V tejto súvislosti poukázala žalovaná na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/287/2015 a Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/161/2013. Kde podobne súdy vyslovili,

že žalobcom nevzniklo právo na náhradu škody práve z dôvodu, nakoľko si väzbu zaviniť sám svojou predchádzajúcou trestnou činnosťou, ktorá bola jedným z rozhodujúcich dôvodov, pre ktorý bol vzatý do väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.

39. Ďalej Ministerstvo spravodlivosti SR namietalo nerešpektovanie názoru odvolacieho súdu vo vzťahu k použitiu ust. § 17 ods. 4 novely zák. č. 514/2003 Z.z. a zároveň rozporoval súdom prvej inštancie konštatované skutočnosti, keď z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobca so svojou manželkou doteraz žijú v spoločnej domácnosti ako manželia, teda nemohlo dôjsť k trvalému narušeniu ich vzťahov, resp. v takom rozsah, že by jeden z nich požiadal o rozvod, preto tvrdenie o strate harmonického partnerského života pretrvávajúce nie je preukázané. Rovnako nie je správne konštatovanie o spoločenskej izolácii a verejnom odsúdení žalobcu, kde je potrebné poukázať na to, že žalobca bol v roku 2010 zvolený za poslanca obce a v roku 2014 za starostu obce. (Keď sa nejedná o uplynutie takej dlhej doby na to, aby obyvatelia obce zabudli na jeho trestné stíhanie, keďže vzhľadom na tvrdenia žalobcu všetci verili v jeho vinu.). K narušeniu vzťahov so synom odvolateľka poukázala na to, že tento bol v období dospievania aj v čase trvania prvej väzby žalobcu, ktorá bola nepochybne dlhšia, trvala až 9 mesiacov (oproti predmetnej väzbe, ktorá trvala 26 dní). Vo vzťahu k vnímaniu prípadnej nespravodlivosti zo strany dieťaťa poukázala aj na to, že žalobcov syn v súčasnosti pracuje ako vyšetrovateľ kriminálnej polície KR PZ v Bratislave. Ďalej odvolateľka dôvodila, že nie je možné zodpovednosť štátu spájať s medializáciou žalobcovho prípadu, nakoľko zodpovednosť za obsah jednotlivých článkov alebo iných mediálnych výstupov nesie samotný vydávateľ, resp. periodikum (žalovaná nezodpovedá za správanie sa druhých osôb). Ani prípadný zásah v pracovnej oblasti nemôže byť zohľadňovaný pri určovaní náhrady nemajetkovej ujmy spojenej s väzbou, nakoľko bez ohľadu na skončenie trestného konania závažné porušenie pracovnej disciplíny zo strany žalobcu preukázateľne existovalo, preto jeho prepustenie zo služobného pomeru nemôže byť posudzované v priamej súvislosti s jeho trestným stíhaním. Súd prvej inštancie nerešpektoval uznesenie odvolacieho súdu ani v tej časti, ak nebral do úvahy relevantnú judikatúru, na ktorú poukazovala žalovaná a k tejto ani nezaujal žiadne stanovisko, pričom z uvedenej judikatúry vyplýva, že táto priznáva oveľa nižšie sumy za neporovnateľne závažnejší zásah orgánu štátu do osobnej slobody jednotlivca. Žalovaná namietala absenciu príčinnej súvislosti medzi uplatnenou nemajetkovou ujmu a väzbou aj s poukazom na to, že voči žalobcovi bolo vedených viacero trestných stíhaní a pre obdobný trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa bol vzatý do väzby v čase od 4.12.2003 do 25.8.2004 (9 mesiacov), preto aj v prípade negatívneho dopadu väzby na psychický stav žalobcu je nutné vysporiadať sa s touto skutočnosťou, pričom žalovaná má za to, že nemohla byť preukázaná priama a bezprostredná príčinná súvislosť medzi namietanou väzbou, keďže ide o väzbu, ktorá trvala oveľa kratší čas. Žalovaná poznamenala, že žalobca si uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy aj v súvislosti s ďalšími trestnými konaniami a väzbou, pričom svoju nemajetkovú ujmu odôvodňuje v podstate totožne. Žalovaná poznamenala, že žalobca si uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy aj v súvislosti s ďalšími trestnými konaniami a väzbou, pričom svoju nemajetkovú ujmu odôvodňuje v podstate totožne ako v tomto konaní, keď popisuje rovnaké následky vo všeobecnosti. Uvedenou skutočnosťou sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal, teda v konaní nebolo jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností možné preukázať, že prípadná ujma vznikla žalobcovi práve v súvislosti s namietaným trestným stíhaním a väzbou. Vo vzťahu k rozhodnutiu o trovách konania žalovaná namietala, že súd mal vypočítavať najskôr pomer úspechu a neúspechu strán sporu a náhradu pomerne rozdeliť, pričom žalovaná bola úspešná v 94,3 % z čoho vyplýva, že percentuálny úspech žalovanej po odrátaní percentuálneho podielu úspechu žalobcu činí 88,6 %. Ak by bola správna argumentácia súdu prvej inštancie rozhodnutie súdu o trovách konania nie je správne aj z toho dôvodu, že súd prvej inštancie opomenul rozhodnúť o trovách konania vo vzťahu k uplatnenej majetkovej škode. Namietla aj nevykonateľnosť výroku IV. rozsudku, keďže súd neuviedol štátny orgán, ktorý má znášať túto povinnosť.

40. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 Civilného sporového poriadku účinného od 01.07.2016, ďalej len CSP) prejednal odvolanie žalovanej ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP, teda preskúmal rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

41. Odvolací súd zdôrazňuje, že predmetom odvolacieho prieskumu nebol výrok III., ktorým súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

42. Žalovaná odvolaním napadla výroky I., II. a IV. Preto odvolací súd zameral prieskum na posúdenie vecnej správnosti týchto výrokov.

43. V prejednávanej spore neboli splnené podmienky ani na potvrdenie rozsudku v napadnutej časti, ani na jeho zrušenie, preto odvolací súd rozsudok v napadnutých výrokoch zmenil tak, ako je uvedené v enunciiate tohto rozhodnutia (§ 388 CSP).

44. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 26. mája 2020 o 10.05 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 202, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 19. mája 2020 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

45. Žalovaná namietala odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP, t. j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (písm. b/), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

46. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP je naplnený vtedy, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento odvolací dôvod je potrebné vykladať eurokonformne s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá predpokladá, že v tomto prípade ide o porušenie procesných práv. Ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít a ak takejto ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

47. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 191 CSP (do 30.6.2016 s ust. § 132 O.s.p.), a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo.

48. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplývajú z prednesov strán alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192, § 193 a § 205 CSP (do 30.6.2016 z ust. § 133 až 135 O.s.p.).

49. K odvolaciemu dôvodu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

50. Odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade je naplnený odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP.

51. V prvom rade odvolací súd dáva za pravdu žalovanej pokiaľ namietala procesné pochybenie súdu prvej inštancie spočívajúce v nesprávnom označení žalovanej a orgánu, ktorý koná v jej mene, kde súd prvej inštancie nerešpektoval názor Krajského súdu v Košiciach ako súdu odvolacieho vyslovený v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení a ustálenú rozhodovaciu prax súdov, v zmysle ktorej za

Slovenskú republiku nemôžu byť zviazané dva oprávnené subjekty a štát ako ten istý subjekt môže mať procesné postavenie žalovaného len jedenkrát (uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/149/2011).

52. Krajský súd v Košiciach už v uznesení sp.zn.6Co 16/2016 (ktorým bol zrušený skorší rozsudok súdu prvej inštancie) vyslovil, že na žalovanej strane nemôže byť dvakrát označená ako strana sporu Slovenská republika (štát), t.j. ako žalovaná v 1. rade a zároveň ako žalovaná v 2. rade, sice „zastúpená“ inými subjektmi. Aj v prípade, ak by proti štátu boli jednou žalobou uplatnené viaceré nároky jednotlivo spadajúce do pôsobnosti rôznych štátnych orgánov, alebo ak by bol proti štátu uplatnený nárok, ktorý by mohol byť posudzovaný podľa rôznych právnych predpisov a ktorý by tak mohol patriť do pôsobnosti rôznych štátnych orgánov, môže štát ako ten istý subjekt mať procesné postavenie žalovaného len jedenkrát. Označenie správneho štátneho orgánu v žalobe, ktorý koná za štát v rozsahu svojej pôsobnosti, nie je otázkou pasívnej legitímácie štátu v konaní, resp. s pasívnou legitímáciou štátu nesúvisí (R 48/1967). Riadne označenie štátu ako žalovanej strany sporu je náležitou súčasťou riadnej žaloby. Štát je ako strana sporu označený riadne, ak je súčasne s ním označený príslušný štátny orgán, ktorý bude za štát konať (§ 21 ods. 4 O.s.p.). V prípade, že strana žalobcu sice štátny orgán, ktorý má za štát konať, označí, ale uplatnený nárok do pôsobnosti tohto štátneho orgánu nepatrí, alebo označí subjekt, ktorý štátnym orgánom nie je, resp. nie je ani právnym subjektom, nejde o vadu návrhu ani o nedostatok podmienky konania. Súd je povinný - bez zreteľa na označenie obsiahnuté v žalobe - zabezpečiť, aby za štát pred súdom konal štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi o konaní za štát a konať len s takýmto oprávneným subjektom. V prípade akýchkoľvek pochybností o tom, ktorý orgán koná v mene štátu, je povinnosťou súdu vyriešiť túto otázku z úradnej moci (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/149/2011 zo dňa 26.9.2012). Na podrobnú a vyčerpávajúcu argumentáciu otázky, ktorý orgán je oprávnený konať za štát, odvolací súd dal do pozornosti okresnému súdu aj rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 14.10.2015 sp.zn. 8Cdo 289/2014, uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 6/2016. Odvolací súd uložil súdu prvej inštancie pokračovať v konaní s označenou žalovanou - Slovenskou republikou s tým, že (po vyriešení otázky, ktorý štátny orgán je oprávnený v prejednávanej veci konať v mene štátu) bude konať iba s jediným štátnym orgánom, ako orgánom konajúcim za Slovenskú republiku.

53. Odvolací súd zotrváva na uvedenom stanovisku.

54. Súd prvej inštancie po vrátení veci uzavrel, že pokiaľ ide o náhradu škody titulom nezákonnej väzby, orgánom verejnej moci, ktorý koná v mene štátu, je Ministerstvo spravodlivosti SR podľa § 4 ods. 1 písm. a/ zák.č. 514/2003 Z.z., keďže o nezákonnej väzbe rozhodol súd. Pokiaľ ide o nárok uplatnený titulom nezákonného rozhodnutia, súd s poukazom na skutočnosť, že v danom prípade uznesenie o vznesení obvinenia vydal vyšetrovateľ policajného zboru a prokurátor sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa o vznesení obvinenia zamietol a podal obžalobu, uzavrel, že orgánom oprávneným konať za štát je Generálna prokuratúra SR, podľa § 4 ods. 1 písm. f/ zák.č. 514/2013 Z.z.v znení účinnom od 1.1.2013.

55. Pokračoval preto v konaní so žalovanou Slovenskou republikou zastúpenou, čo do nároku na náhradu škody titulom nezákonného rozhodnutia Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky a čo do nároku na náhradu škody titulom väzby zastúpenou Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. V preskúmanom rozhodnutí ako žalovanú označil Slovenskú republiku, s tým, že za ňu koná: 1. Generálna prokuratúra SR a 2. Ministerstvo spravodlivosti SR.

56. Aj keď v danom prípade si žalobca uplatňuje dva samostatné nároky, a to náhradu nemajetkovej ujmy titulom rozhodnutia o väzba a titulom nezákonného rozhodnutia, uvedený procesný postup a takéto označenie v žalobe odvolací súd nepovažuje za správne.

57. Odvolací súd opakovane poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/149/2011 zo dňa 26.9.2012, v zmysle ktorého aj v prípade, ak by proti štátu boli jednou žalobou uplatnené viaceré nároky spadajúce do pôsobnosti rôznych štátnych orgánov, alebo ak by bol proti štátu uplatnený nárok, ktorý by mohol byť posudzovaný podľa rôznych právnych predpisov a ktorý by tak mohol patriť do pôsobnosti rôznych štátnych orgánov, môže štát ako ten istý subjekt mať procesné postavenie žalovaného len jedenkrát. Ani štát, hoci má medzi subjektmi práva špecifické postavenie, nemôže v konaní tvoriť sám so sebou spoločenstvo účastníkov, resp. z hľadiska hmotného práva nemôže tvoriť sám so sebou napríklad dlžnícku solidaritu.

58. V prejednávanej veci ide o prípad, kedy za štát majú konať dva štátne orgány, a to Ministerstvo spravodlivosti SR a Generálna prokuratúra SR, čo je v rozpore s ustanovením § 4 zákona 514/2003 Z.z. v znení účinnom od 1.1.2013 v spojení s ust. § 73 CSP a s ustálenou súdnou praxou.

59. Na konanie štátu pred súdom sa použijú ustanovenia osobitného predpisu o konaní za štát (§ 73 CSP).

60. Ak je stranou štát, v žalobe sa označuje uvedením jeho názvu a názvu štátneho orgánu alebo právnickej osoby, ktorá za štát koná (§ 135 ods. 1 CSP).

61. Podľa ust. § 4 ods. 1 písm. a) zákona č.514/2013 Z.z. v znení účinnom od 1.1.2013, vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak 1. škoda vznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného súdom alebo ak škoda bola spôsobená nesprávnym úradným postupom súdu, 2. škodu spôsobil notár pri výkone verejnej moci, 3. škodu spôsobil súdny exekútor pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu podľa osobitného predpisu.

62. Podľa ust. § 4 ods. 1 písm. b) citovaného zákona, vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru, a 1. prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu alebo 2. vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru nekonal na základe záväzného pokynu prokurátora.

63. Podľa § 4 ods. 1 písm. f) cit. zák. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Generálna prokuratúra SR, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

64. Podľa § 4 ods. 1 písm. m) cit. zák. orgán príslušný podľa písmen a) až l), u ktorého bola podaná žiadosť na predbežné prerokovanie nároku (§ 15), ak ku škode došlo v oblasti verejnej moci, ktorá patrí do pôsobnosti viacerých orgánov verejnej moci; ak žiadosť bola podaná na viacerých príslušných orgánoch, ten orgán, ktorý vo veci začal konať ako prvý.

65. Podľa § 4 ods. 2 cit.zák. ak nemožno príslušný orgán určiť podľa odseku 1, koná v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

66. Vyššie citované zákonné ustanovenia určujú štátny orgán, ktorý v mene štátu koná, pričom v mene štátu koná vždy iba jeden štátny orgán uvedený v § 4 v závislosti od charakteru uplatneného nároku.

67. Ak v trestnom konaní, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením obžalovaného, prokurátor zamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a podal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu, orgánom konajúcim v mene štátu vo veci náhrady škody podľa § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení zákona č. 412/2012 Z.z. je od 1. januára 2013 Generálna prokuratúra Slovenskej republiky. Na prípadnú zmenu orgánu konajúceho v mene štátu prihliadne v takomto konaní súd z úradnej povinnosti. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. októbra 2015 sp.zn. 8 Cdo 289/2014 R 6/2016.

68. Skutočnosť, že poškodený podal žiadosť na orgáne (MV SR), ktorý nie je príslušný vo veci konať a že nárok nebol s GP SR predbežne prerokovaný, vzhľadom na úpravu v ustanovení § 4 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. („Ak bol nárok na náhradu škody uplatnený na orgáne, ktorý nie je príslušný vo veci konať podľa odsekov 1 a 2, je tento orgán povinný bezodkladne postúpiť žiadosť príslušnému orgánu a upovedomiť o tom žiadateľa. Účinky uplatnenia nároku zostávajú zachované“). Nepovažuje odvolací súd za významnú z hľadiska riešenia vyššie uvedených otázok.

69. Súd prvej inštancie správne poukázal na to, že vo všeobecnosti pokiaľ ide o náhradu škody titulom nezákonnej väzby, orgánom verejnej moci, ktorý koná v mene štátu, je Ministerstvo spravodlivosti SR

(podľa § 4 ods. 1 písm. a/ zák.č. 514/2003 Z.z.) a pokiaľ ide o nárok uplatnený titulom nezákonného rozhodnutia je orgánom oprávneným konať za štát je Generálna prokuratúra SR (podľa § 4 ods. 1 písm. f/ zák.č. 514/2013 Z.z.v znení účinnom od 1.1.2013). Avšak v danom prípade si žalobca žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody uplatnil súčasne nárok titulom nezákonného rozhodnutia aj titulom väzby, pričom nezákonnosť oboch odvodzuje od výsledku toho istého trestného stíhania (oslobodenia spod obžaloby) a aj v tomto konaní si uplatnil tieto dva nároky spoločne, preto je potrebné v zmysle vyššie citovaných ustanovení konať v mene štátu iba s jedným štátnym orgánom.

70. Bolo preto potrebné ustáliť, ktorý orgán je v danom prípade oprávnený konať v mene štátu.

71. Citované ustanovenie § 4 ods. 1 písm. m/ Zákona č. 514/2003 v znení zákona č. 412/2012 Z.z. (predtým § 4 ods. 1 písm. l/) rieši prípad vzniku škody v oblasti verejnej moci, ktorá patrí do pôsobnosti viacerých orgánov verejnej moci. V takomto prípade pre určenie príslušného orgánu konajúceho v mene štátu je rozhodujúce, na ktorom z nich bola podaná žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ak žiadosť bola podaná na oboch uvedených orgánoch, bol príslušný ten z nich, ktorý vo veci začal konať prvý,

72. V danom prípade si žalobca uplatňuje nároky, u ktorých žiadosť o prejednanie nároku podal na viaceré orgány, a to na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, Ministerstve spravodlivosti SR a Ministerstve vnútra SR, pričom žiadosť prejednálo iba Ministerstvo vnútra SR.

73. Z uvedeného vyplýva, že nie je možné v danom prípade aplikovať ustanovenie § 4 ods. 1 písm. m/ zákona č. 514/2003, nakoľko žiadosť bola podaná na oboch príslušných orgánoch (GP a MS SR), avšak nebola prerokovaná ani jedným z týchto orgánov (prerokovalo ju MV SR, ktoré nebolo príslušné v zmysle § 4 ods.1 cit.zák.). Na mieste je preto použitie ust. § 4 ods. 2 zákona č. 514/2003, ktoré rieši situáciu ak nemožno príslušný orgán určiť postupom podľa §4 odseku 1. V zmysle tohto ustanovenia v takomto prípade koná v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

74. Preto pri posudzovaní otázky ktorý orgán je oprávnený konať v danom prípade v mene Slovenskej republiky sa odvolací súd stotožnil s tvrdeniami Generálnej prokuratúry SR, že v zmysle úpravy platnej od 1.1.2013 je jediným orgánom oprávneným konať v mene štátu Ministerstva spravodlivosti SR.

75. Po tom ako sa odvolací súd vysporiadal s vyššie uvedenou procesnou otázkou, ktorý orgán koná v mene Slovenskej republiky, upriamil svoju pozornosť na ostatné odvolacie námietky.

76. Ako nedôvodnú vyhodnotil námietku o neexistencii nezákonného rozhodnutia (nakoľko uznesenie o vznesení obvinenia nebolo zrušené). Vo vzťahu k nároku uplatnenému titulom nezákonného rozhodnutia, ktorým v danom prípade bolo uznesenie o vznesení obvinenia, odvolací súd už zaujal stanovisko v uznesení sp.zn. 6Co 16/2016, na ktorom zotrváva.

77. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom Generálnej prokuratúry SR, ktorá spochybňovala správnosť súdmi ustálenej praxe, opakovane poukazuje na to, že zákon č. 514/2003 Z.z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemôže zbaviť. Neposudzuje sa teda správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zaviniť. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania.

78. I keď jedným zo základných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, treba mať na zreteli, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu bola odčinená (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 M Cdo 15/2009).

79. Zákon č. 514/2003 Z.z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby. Judikatúra dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Skutočnosť, že

nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania.

80. Pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť (§ 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov). Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí a zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. (Uznesenie Najvyššieho súdu SR 4 M Cdo 15/2009, 57/2010)

81. Zmyslu a účelu § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov zodpovedá interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným. (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. októbra 2019 sp.zn. 4 MCdo 15/2009, R 37/2014).

82. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré sa neskočilo právoplatným odsúdením judikatúra súdov (R 37/2014) považuje za špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z.z., a to ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, t.j. že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie sa nestal; že skutok nie je trestným činom; resp., že skutok nespáchal obvinený. (Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 1Cdo 167/2016, ZSP 50/2018).

83. Odvolací súd uvádza, že námietky žalovanej nemožno akceptovať ani pri zohľadnení argumentácie žalovanej vo vzťahu k princípom trestného konania, v zmysle ktorého vznesenie obvinenia za trestný čin je len vyjadrením vyššieho stupňa pravdepodobnosti, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, sa stal a je trestným činom a spáchala ho konkrétna osoba, pričom sa nepripúšťa možnosť úvahy orgánu činného v trestnom konaní o tom, či uznesenie o vznesení obvinenia vydá alebo nie, za súčasnej povinnosti prokurátora následne podať obžalobu aj v prípadoch, ak existujú pochybnosti o tom, či skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie, spáchal obvinený, resp. ak posúdenie tejto otázky závisí od hodnotenia rozporných dôkazov, ktoré pripúšťať aj možnosť, že obvinený je páchatelom trestného činu. Je teda nesporné, že orgány činné v trestnom konaní musia takýmto spôsobom postupovať, aby bol splnený účel trestného konania a verejný záujem spoločnosti zisťovať, vyšetrovať a následne preukázať a odsúdiť osoby páchajúce trestné činy a tak prispievať k eliminácii ich trestnej činnosti a ochrane spoločnosti pred takýmto protispoločenským správaním. Je teda potrebné, aby orgány činné v trestnom konaní takýmto spôsobom konali a hájili záujmy spoločnosti, preto je samozrejme takéto ich konanie súladné so zákonom. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že v prípade, ak výsledkom ich konania nie je odsúdenie páchatel'a, je nevyhnutné, aby potom nastúpil proces, ktorým sú zabezpečené práva osôb do ktorých práv bolo takto zasiahnuté, t.j. aby bol postihnutý zásah do práv tých osôb, ktoré boli takýmto trestným stíhaním poškodené. Účelom zákona č. 514/2003 Z.z. teda nie je postihovanie orgánov činných v trestnom konaní (resp. iným orgánov) a konštatovanie o nezákonnosti ich činnosti, ale jeho účelom je, aby bolo zabezpečené odškodnenie tých osôb, do ktorých práv mohlo byť konaním takýchto orgánov zasiahnuté a to bez ohľadu na to, že konanie orgánov bolo plne súladné so zákonom.

84. Iba takýto postup a výklad zákona zabezpečí ochranu verejného záujmu v podobe konania orgánov činných v trestnom konaní pri stíhaní podozrivých osôb tak, aby v prípade preukázania ich viny boli odsúdení a zároveň následne zabezpečí ochranu verejného záujmu a dodržiavanie zákonom a ústavou chránených práv v prípade, ak výsledkom trestného stíhania nebude preukázanie viny, resp. odsúdenie páchatel'a, ale tento páchatel' bude oslobodený.

85. V rámci súvisiacich úvah je žiaduce doplniť, že osoba, proti ktorej je vedené trestné stíhanie, je v porovnaní s orgánmi štátu v značnej nevýhode už len z toho titulu, že štát disponuje na tento účel osobitne zriadeným odborným aparátom s rozsiahlym profesionálnym zázemím. Tiež preto priamo Ústava zaručuje stíhanej osobe právo na právnu pomoc a súčasťou daného základného práva pre prípad pozitívneho výsledku trestného stíhania (z hľadiska stíhanej osoby) je i oprávnenie požadovať náhradu účelne vynaložených nákladov konkrétnej právnej pomoci ako materiálnej ujmy spôsobenej štátom.

86. Uvedené vychádza z úvahy, že ústavnoprávny nárok jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré bolo zastavené alebo došlo k oslobodeniu spod obžaloby, či k postúpeniu veci inému orgánu treba hľadať nielen v čl. 46 ods.3 Ústavy SR, ale aj vo všeobecnej rovine, teda v čl. 1 ods.1 tohto Ústavného zákona, t.j. v princípoch materiálneho štátu. Ak má byť štát považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktoré priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Na jednej strane je povinnosťou orgánu činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do ich základných práv. Teda nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale rozhodné je to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo (viď nález Ústavného súdu SR sp.zn. III.ÚS754/2016 zo dňa 24.01.2017).

87. Odvolací súd poukazuje pritom aj na závery Ústavného súdu SR, ktorý v rozhodnutí zo 7. júla 2016 sp. zn. I. ÚS 320/2016 konštatoval, že „nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania“, a ktorý k tomu v ďalšej časti svojho rozhodnutia dodal, že „pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní, nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd konštatuje, že ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca“. Ak teda došlo k zastaveniu trestného stíhania, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom zákonosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. (Tiež 8Cdo/96/2018 z 11.9.2019).

88. Vo vzťahu k nároku uplatnenému titulom nezákonného rozhodnutia má oslobodzujúci rozsudok rovnaké dôsledky, ako zrušenie uznesenie o vznesení obvinenia, čím je splnená jedna zo základných podmienok pre uplatnenia nároku na náhradu škody. Ani v danom prípade odvolací súd nezistil dôvody, pre ktoré by sa odchýlil od uvedenej ustálenej praxe súdov, z ktorej vychádzal aj súd prvej inštancie.

89. Vo vzťahu k nároku uplatnenému titulom rozhodnutia o väzbe v danom prípade nie je medzi stranami sporné, že žalobca bol vo väzbe od 7.4.2006 do 2.5.2006, pričom právoplatným rozsudkom Krajského súdu Žilina zo dňa 6.10.2009 bol žalobca oslobodený spod obžaloby.

90. Nebolo možné akceptovať odvoláciu námietku, že žalobca si väzbu zaviniť. Súd prvej inštancie sa s tvrdeniami žalovanej uvádzanými už v priebehu konania správne vysporiadal. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v danom prípade si žalobca väzbu sám nezaviniť. Tvrdenia žalovanej, že práve správanie žalobcu bolo dôvodom obavy, že v danom prípade bude pokračovať v trestnej činnosti, pre ktorú bol stíhaný, a to vzhľadom na tú skutočnosť, že v predchádzajúcom období bol viackrát trestne stíhaný za obdobný trestný čin zneužitia právomoci verejného činiteľa a zároveň bol vo väzobnom stíhaní po dobu približne 9 mesiacov, nepovažuje za postačujúce pre záver o zavinení väzby žalobcom. Na uvedenom stanovisku nič nemení skutočnosť, že práve takéto jeho predchádzajúce konanie bolo jedným z rozhodujúcich dôvodov, pre ktorý bol vzatý do väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por..

91. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie má za to, že zavinenie obvineného na vzatí do väzby totiž nemožno stotožňovať so zavinením zahájenia trestného stíhania, pretože skutočnosti, ktoré sú predpokladom zahájenia trestného stíhania, sú odlišné od skutočností, ktoré sú dôvodom pre vzatie obvineného do väzby. Z tohto hľadiska teda nie je významné to, či správanie obvineného vyvolalo podozrenie, že bol spáchaný trestný čin a či naplnilo skutkovú podstatu trestného činu, pre ktorý bol stíhaný, ale to, či jeho chovanie vyvolalo obavu zakladajúcu dôvod, pre ktorý bol vzatý do väzby.

92. Správna je aj úvaha súdu, že nemožno jednoznačne vidieť zavinenie na uvalení väzby len v tom, že išlo o osobu niekoľkokrát súdne stíhanú a že vzhľadom na osobu páchatela je tu dôvodná obava, že by mohol naďalej pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Zo žiadneho dôkazu nevyplývalo také správanie žalobcu, ktoré by dávalo dôvod k obavám, že by žalobca chcel pokračovať v trestnej činnosti, že by chcel dokončiť trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo že by pripravoval alebo hrozil spáchaním ďalšieho trestného činu. Súd preto konštatoval, že väzbu v tejto veci si žalobca nezavinil.

93. Odvolací súd dodáva, že do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v zbičkách súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných najvyššími súdmi ČSSR, ČSFR, ďalej v bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu ČSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v zborníkoch najvyšších súdov č. I, II a IV. vydaných ŠEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24.1.2018 sp.zn. 6Cdo/29/2012).

94. Odvolací súd tu poukazuje aj na správu prejednanú a schválenú plénom Najvyššieho súdu bývalej Československej socialistickej republiky za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. z 30.11.1977 sp.zn. PL.SR 3/77, v zmysle ktorej „Nemožno jednoznačne vidieť zavinenie na uvalenie väzby len v tom, že išlo napríklad o osobu niekoľkokrát súdne trestanú a vzhľadom na osobu páchatela je tu dôvodná obava, že by mohol aj naďalej pokračovať v páchaní trestnej činnosti obdobnej povahy“.

95. Súd prvej inštancie v danom prípade preto správne uzavrel, že nebolo preukázané žiadne aktívne konkrétne konanie žalobcu, ktorým by si bol väzbu zavinil sám.

96. Vzhľadom na uvedené aj odvolací súd dospel k rovnakým záverom ako súd prvej inštancie, t.j. že bola splnená podmienka existencie nezákonného rozhodnutia a nebolo zistené, že by si žalobca väzbu zavinil sám. Zároveň bola splnená aj podmienka podania žiadosti o prerokovanie nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, ktorá v konaní nebola sporná. Prvoinštančný súd mal preukázané nepriaznivé následky vzniknuté žalobcovi v oblasti jeho osobnostných práv a to obmedzením jeho osobnej slobody, práva na rešpektovanie a ochranu súkromného rodinného života prihladnuc aj na čiastočným narušením rodinných vzťahov a správne dospel k záveru, že iba samotné konštatovanie porušenia práva by v danom prípade nebolo dostatočným zadosťučinením.

97. Odvolací súd vychádza z úvahy, že pokiaľ ide o žiadanú nemajetkovú ujmu za výkon väzby žalobcu, sú správne závery súdu prvej inštancie v tom zmysle, že v takejto situácii konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na to, že väzba predstavuje pozbavenie osobnej slobody, čo je jedným z najzávažnejších zásahov do základných ľudských práv a slobôd fyzickej osoby. Je potrebné zdôrazniť, že trestné stíhanie a v rámci neho výkon väzby predstavujú vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvolávajú aj ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život a životný osud. Podstatnou okolnosťou je nedobrovoľné obmedzenie osobnej slobody žalobcu na dlhé obdobie, nepreukázanie spáchania trestného činu v súvislosti s ktorým bola väzba nariadená a žalobca v tomto smere správne poukazuje aj na zložité psychické momenty, ktorý so sebou výkon väzby prináša.

98. Ako dôvodné však odvolací súd vyhodnotil námietky žalovanej týkajúce sa určenia primeranej náhrady nemajetkovej ujmy a príčinnej súvislosti medzi vzniknutou škodou a nezákonným rozhodnutím, resp. väzbou. Nepovažoval za správne závery súdu prvej inštancie pri hodnotení miery akou bola predmetným zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby žalobcu v spoločnosti, vychádzajúc z toho aké následky zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či v inom prostredí žalobcu. Zároveň je potrebné vytknúť súdu prvej inštancie, že nerešpektoval názor dovolacieho súdu vyslovený v zrušujúcom uznesení vo vzťahu k použitiu ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z..

99. Odvolací súd zotrúva na stanovisku vyjadrenom v uznesení sp.zn. 6Co 16/2016, že aj keď kritériá, podľa ktorých sa určuje výška nemajetkovej ujmy, boli do zák. č. 514/2003 Z.z. zavedené až s účinnosťou od 1.1.2009 zák. č. 517/2008 Z.z. (§ 17 ods. 3), nejde o nesprávne právne posúdenie vecí, ak súd posudzuje uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu podľa tohto ustanovenia. Podľa týchto kritérií totiž právna (i súdna) prax postupovala dávno pred účinnosťou tejto novely zákona, teda tým, že tieto kritériá sa vyššie uvedenou novelou dostali do zákona s účinnosťou od 1.1.2009, sa nič nezmenilo na samotnom posudzovaní nároku, lebo súdy tieto kritériá zohľadňovali už v čase, kedy ustanovenie § 17 zákona č. 514/2003 Z.z. ich výslovne neobsahovalo.

100. Je potrebné dodať, že aj keď to neznamená priamu aplikáciu uvedeného ustanovenia, je jednoznačne nevyhnutné dostatočným spôsobom vysvetliť úvahy, ktoré viedli súd k priznaniu náhrady prevyšujúcej stanovený limit. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Úvaha však nemôže byť svojvoľná a nepreskúmateľná. Súd musí mať preukázanú najmä skutočnosť, pre ktorú dospel k záveru, že zadostučinenie podľa prvého odseku § 17 zákona č. 514/2003 Z.z. nie je postačujúce, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobkyni vzhľadom na jej postavenie v rodine, v spoločnosti a podobne (pozri R 21/1995, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. decembra 2012 sp. zn. 7Cdo/145/2011). Rovnako to platí aj pre úvahu o náhrade prevyšujúcej limit stanovený v § 17 ods. 4, kedy súd musí vysvetliť z akého dôvodu dospel k záveru o potrebe priznať nemajetkovú ujmu prevyšujúcu uvedené limity.

101. Odvolací súd v zrušujúcom uznesení tiež upriamil pozornosť na to, že primeranosť nemajetkovej ujmy treba vždy posudzovať resp. určovať (okrem iného) aj v kontexte s ďalšími hmotnoprávnymi predpismi napríklad § 5 ods. 1 druhá veta zák. č. 215/2006 Z.z., v zmysle ktorého ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiat násobku minimálnej mzdy. Limit odškodnenia je v tomto ustanovení aj pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy.

102. Súd prvej inštancie nepostupoval dôsledne podľa týchto kritérií a svoje úvahy, na základe ktorých dospel k záveru o výške žalobcovi prislúchajúcej nemajetkovej ujmy neodôvodnil z hľadiska týchto limitov, resp. dôvodov ich prekročenia.

103. Odvolací súd nevzhladol dôvod na zmenu svojho stanoviska, preto pri prieskume napadnutého rozsudku vychádza naďalej z úvahy, že aj keď súd nebol viazaný ustanovením § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom od 01.01.2013 (väzba vykonaná od 07.04.2006 do 02.05.2006, trestné stíhanie vedené od 07.04.2006 do 06.10.2009), pri priznaní nemajetkovej ujmy posudzoval či sú v danom prípade dané dôvody na priznanie náhrady, ktorá prekračuje stanovený limit. Vzhľadom na t. č. ustálenú súdnu prax, prihliadal aj na výšku odškodnenia poskytovanú na základe iných hmotnoprávných predpisov (uznesenie NS SR zo dňa 30.09.2013 sp. zn. 6 M Cdo 15/2012), pričom sa ale neobmedzil na mechanické porovnávanie odškodňovania iných prípadov upravených v iných právnych normách. Vychádzal pri tom z úvahy, že nemajetková ujma žalobcu nie je väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, resp. morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania.

104. V rámci voľnej úvahy odvolací súd posudzoval primeranosť nemajetkovej ujmy za väzbu a za trestné stíhanie aj v kontexte s ďalšími právnymi predpismi, upravujúcimi obdobnú problematiku, kde výška odškodnenia vyplýva priamo zo zákona (zák. 215/2006 Z.z.), ale aj v kontexte s rozhodnutiami Európskeho súdu pre ľudské práva (Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko; Winkler v. Slovenská republika; Rosselet-Christ v. Slovenská republika; Kormoš v. Slovenská republika; Petrov v. Slovenská republika; Bruncko v. Slovenská republika a pod.), Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (uznesenie NS SR sp. zn. 6 M Cdo 15/2012 z 30.9.2013).

105. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že v danom prípade neboli preukázané skutočnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie sumy prekračujúcej tieto limity naopak, dospel k záveru, že sumu priznanú súdom prvej inštancie nemožno považovať za primeranú.

106. Podľa § 17 ods. 2, 3 zákona č. 514/2003 Z.z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím

alebo nesprávnym úradným postupom uhrádza sa nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch sa určuje s prihliadnutím najmä na:

- a/ osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
- b/ závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
- c/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
- d/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom živote.

107. Kritériá, na ktoré má súd prihliadať pri určení výšky peňažnej náhrady sú ustanovené v § 17 ods. 3 citovaného zákona. Ide o normu z relatívne neurčitou hypotézou, ktorá vyžaduje, aby súd s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu, sám vymedzil okolnosti významné pre určenie výšky náhrady. Prihliadať má najmä na dopad nezákonného rozhodnutia do osobnostnej sféry poškodeného, nepriaznivého vplyvu na povesť poškodeného, ale aj jeho doterajší spôsob života a pod. Výpočet je demonštratívny a nevylučuje, aby sa prihliadlo aj na iné okolnosti.

108. Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom súd musí brať na zreteľ jej prvoradú satisfakčnú funkciu, ktorou je zabezpečiť primerané zmiernenie nemajetkovej ujmy, a to s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu; na druhej strane však nemožno priznávať neprimerané či dokonca premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa a ktoré by pri porovnaní s odškodňovaním zásahov do iných práv a slobôd zaručených ústavou mohli niektoré ujmy na iných základných právach bagatelizovať (4 Cdo 171/2005).

109. Súd sa musí vždy zaoberať aj tým, či k vzniku nemajetkovej ujmy, tak ako si ju žalobca uplatnil, došlo v dôsledku nezákonného rozhodnutia alebo väzby, resp. či ujma bola ním vyvolaná, t. j. nebyť nezákonného rozhodnutia, nevznikla by ani ujma.

110. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mala žalobcovi vzniknúť v súvislosti s nezákonným trestným stíhaním v trvaní od 7.4.2006 do 6.10.2009 (3,5 rokov) a nezákonné väzobné stíhanie v trvaní od 7.4. 2006 do 2.5.2006 (26 dní) v dôsledku čoho došlo k zásahu do jeho súkromného, profesionálneho, spoločenského a rodinného života a malo negatívny dopad na jeho osobnostné práva, občiansku česť a ľudskú dôstojnosť.

111. Pre úplnosť odvolací súd zdôrazňuje, že náhradu za nezákonné rozhodnutie nemožno oddeliť od náhrady za väzbu, naopak je potrebné ich posudzovať spoločne, keďže nie je možné oddeliť následky, ktoré boli nimi spôsobené. Naopak tieto následky vznikli v dôsledku oboch týchto okolností v ich úzkom prepojení.

112. Pokiaľ ide o osobu poškodeného bolo povinnosťou súdu pri určení výšky peňažnej náhrady prihliadnúť na doterajší spôsob života žalobcu. V danom prípade bolo nesporne preukázané, že pred vydaním predmetného uznesenia o vznesení obvinenia a vzatím do väzby bol žalobca už viac krát stíhaný (pričom ale nebol nikdy právoplatne odsúdený) a vzatý do väzby na neporovnateľne dlhšiu dobu.

113. Pri posúdení závažnosti vzniknutej ujmy odvolací súd zohľadnil, že trestné stíhanie a výkon väzby predstavuje vždy závažný zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvoláva i ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život. Pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola znížená dôstojnosť alebo vážnosť poškodenej osoby v spoločnosti, však vychádzal z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom, spoločenskom, či inom prostredí.

114. Pri hodnotení závažnosti následkov, ktoré žalobcovi vznikli v pracovnom, súkromnom a v spoločenskom živote odvolací súd však dospel k záveru, že žalobca všetky ním tvrdené negatívne dôsledky vykonania väzby a trestného stíhania na jeho rodinný, spoločenský a pracovný život (trvalé narušenie rodinných vzťahov, nemožnosť nájsť si prácu v dôsledku vykonanej väzby) nepreukázal, resp. niektoré z nich nepreukázal v takej intenzite, ktorá by viedla k záveru o primeranosti súdom priznanej náhrady. Niektoré následky zas nevznikli v priamej príčinnej súvislosti s väzbou a nezákonným rozhodnutím, resp. trestným stíhaním.

115. V prvom rade žalovaná dôvodne poukázala na nemožnosť prihliadnutia k dôsledkom v pracovnoprávných vzťahoch žalobcu, keďže nebola preukázaná priama príčinná súvislosť medzi

ukončením pracovného pomeru žalobcu, jeho nezamestnanosťou ani prípadným následným neúspechom pri pokusoch o uplatnenie sa na iných pracovných pozíciách.

116. Žalobca bol v súlade so zákonom prepustený zo služobného pomeru z dôvodu porušenia služobnej prísahy alebo služobnej povinnosti zvlášť hrubým spôsobom, pričom k ukončeniu pracovného pomeru došlo bez ohľadu na trestné stíhanie a väzbu, keďže žalobca sa dopustil konania špecifikovaného v personálnom rozkaze, bez ohľadu na to, či toto jeho konanie je alebo nie je trestným činom. Je potrebné zdôrazniť, že personálny rozkaz ministra vnútra SR, ktorým bol žalobca prepustený zo služobného pomeru príslušníka policajného zboru (odôvodnený konaním, ktoré je žalobcovi vytýkané aj v priebehu trestného stíhania) je právoplatným úkonom, ktorý bol opakovane podrobený prieskumu v rámci správneho súdnictva.

117. V tejto súvislosti nie je možné opomenúť práve tú skutočnosť, že rozsudkom Krajského súdu v Žiline bol žalobca spod obžaloby oslobodený z dôvodu, že skutok nie je trestným činom, teda nie preto, že by sa skutok nestal, alebo že by ho nespáchal žalobca. Teda aj z trestného stíhania jednoznačne vyplynulo, že žalobca tento skutok spáchal. Tento skutok (konanie popísané v personálnom rozkaze) bol vyhodnotený ako porušenie jeho povinností zvlášť hrubým spôsobom, čo vyplynulo z prieskumu realizovaného v správnom súdnictve.

118. Je teda jednoznačné, že žalobca si sám spôsobil skončenie svojho služobného pomeru, svoju nezamestnanosť a s tým súvisiace ekonomické následky.

119. Pri posudzovaní následnej nezamestnanosti a prípadného následného neúspechu žalobcu pri pokusoch o uplatnenie sa na iných pracovných pozíciách (jeho neúspechu pri obsadzovaní pracovného miesta na vysokej škole) je potrebné zohľadniť tú skutočnosť, že žalobca už bol v predchádzajúcom období viackrát trestne stíhaný a bol aj vo väzbe, preto nie je možné bez ďalšieho uzavrieť, že práve predmetné trestné stíhanie, resp. predmetná väzba mohli byť dôvodom jeho neúspechu.

120. Vo vzťahu k žalobcom tvrdným následkom v spoločenskom prostredí je nevyhnutné zohľadniť výsledky vykonaného dokazovania vo vzťahu k účasti žalobcu vo voľbách za poslanca obce v roku 2010 a starostu obce v roku 2014, kde bol žalobca úspešný, ktorá skutočnosť jednoznačne osvedčuje, že predmetné trestné stíhanie a väzba nespôsobili takú ujmu v nazeraní spoločnosti na osobu žalobcu, ktorá by mu zabránila byť úspešný pri takejto svojej významnej aktivite. Tak ako správne uviedla žalovaná nejedná sa o uplynutie dlhého obdobia (medzi väzbou, trestným stíhaním a voľbami), keď by bolo možné konštatovať zmenu alebo vystriedanie generácií, resp. predpokladať zásadnejšiu zmenu postoja obyvateľov vo vzťahu k žalobcovi, naopak z uvedeného jednoznačne vyplýva, že obyvatelia obce jeho trestné stíhanie alebo väzbu nevnímali tak negatívne ako to prezentuje žalobca.

121. Ako dôvodnú preto odvolací súd vyhodnotil aj námietku odvolateľky vo vzťahu k preukázaniu príčinnej súvislosti medzi žalobcom tvrdnými následkami a predmetným trestným stíhaním alebo väzbou vzhľadom na skutočnosť, že rovnaké následky mohli vyvolať aj predchádzajúce trestné stíhanie a predchádzajúca väzba v rokoch 2003 až 2004, ktorá trvala až 9 mesiacov, o čom svedčí aj tá skutočnosť, že podobným spôsobom odôvodňuje svoju nemajetkovú ujmu žalobca aj v konaniach vedených pri uplatňovaní nemajetkovej ujmy v súvislosti s inými trestnými konaniami a väzbou.

122. Správny je aj poukaz odvolateľky na rodinnú situáciu žalobcu, kde manželstvo žalobcu doposiaľ trvá, nebol podaný návrh na rozvod manželstva a pri rodinných vzťahoch je opäť potrebné zohľadniť aj existenciu ďalších trestných konaní a inej väzby, ktorá predchádzala a bola oveľa dlhšia, keďže aj tieto boli spôsobilé narušiť vzťahy v rodine a spôsobiť žalobcom tvrdené následky, o to viac, ak sa jednalo o konania a stíhanie a väzbu, ktoré predchádzali (je vysoko pravdepodobné, že prvé stíhanie je najväčším šokom, rovnako prvá väzba je najväčším prevapením a zásahom).

123. Krajský súd po zohľadnení povahy trestnej veci, dĺžky trestného stíhania a väzby a preukázané následky zásahu do osobnostnej sféry žalobcu, považoval nemajetkovú ujmu v sume 15.000,- eur (pozostávajúcu z náhrady za väzbu vo výške 5000,- eur a za nezákonné rozhodnutie vo výške 10000,- eur) nielen za primeranú, ale aj zodpovedajúcu všeobecnej predstave o spravodlivosti a slušnosti.

124. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd v zmysle ust. § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak ako je to uvedené v enunuciáte tohto rozhodnutia.

125. Podľa ust. § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

126. Podľa ust. § 396 ods. 2 CSP ak odvolací súd mení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

127. Podľa § 255 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

128. Podľa § 262 ods. 1, 2 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

129. O trovách konania (pred súdom prvej inštancie aj odvolacieho konania) rozhodol odvolací súd podľa citovaných ustanovení CSP, pričom zohľadnil, že žalobca bol v základe nároku plne úspešný a výška plnenia závisela od úvahy súdu. Zároveň však zohľadnil, že žalobca si uplatňoval nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spolu v sume 60.000,- Eur, pričom týmto rozhodnutím mu bola priznaná suma 15.000,- Eur.

130. V zmysle cit. ustanovenia § 255 CSP v sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania. Súdna prax však už ustálila, že i za účinnosti CSP podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku.

131. Aj v danom prípade v súlade s uvedeným odvolací súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania rozlíšil, čo bolo v danom prípade základné a čo sprevádzajúce, keď za základné považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté a výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Vzhľadom na vyššie uvedený výrazný rozdiel medzi požadovanou a priznanou výškou finančnej náhrady, žalobcu v predmetnej veci nebolo možné považovať za plne procesne úspešného. Odvolací súd teda dospel k záveru, že úspech oboch strán bol v zásade rovnaký (žalobca bol úspešný čo do základu a žalovaná čo do stanovenia výšky náhrady) a preto vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

132. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).